

บทที่ 10

การเขียนบรรณานุกรม

บรรณานุกรมเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการทำผลงานทางวิชาการ เนื่องจากส่วนของบรรณานุกรมเป็นส่วนที่แสดงถึงการค้นคว้าศึกษาอ้างอิงข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ที่นำมาเป็นข้อมูลความรู้ประกอบในการทำผลงานทางวิชาการ ดังนั้น การเขียนบรรณานุกรมจึงต้องมีระบบระเบียบแบบแผนและจัดทำเป็นบัญชีรายการไว้ตอนท้ายเล่มของผลงานทางวิชาการ เพื่อบอกถึงแหล่งที่มาของข้อความเนื้อหาที่อ้างอิง ผู้อ่านสามารถติดตามค้นหาถึงแหล่งสารสนเทศที่อ้างอิงมาได้ และยังรวมถึงการป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ของเจ้าของผลงานที่อ้างอิงถึง

ลักษณะของบรรณานุกรม

บรรณานุกรมจะประกอบด้วยข้อมูลที่บอกถึงที่มาของแหล่งสารสนเทศที่อ้างอิงไว้ในผลงานทางวิชาการ ซึ่งจะประกอบไปด้วย ชื่อผู้แต่ง //(ปีที่พิมพ์) //ชื่อเรื่อง//ข้อมูลเกี่ยวกับการพิมพ์

การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนต้องใช้เครื่องหมายวรรคตอน ในระหว่างข้อมูลแต่ละส่วน เช่น เครื่องหมายมหัพภาค (.) จุลภาค (,) ทวิภาค (:) และวงเล็บ () ตามกำหนดตัวอย่าง ดังนี้

ชื่อผู้แต่ง //(ปีที่พิมพ์) //ชื่อเรื่อง //ครั้งที่พิมพ์ //สถานที่พิมพ์ /: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง //(วันเดือนปีที่พิมพ์) //”ชื่อบทความ” //ชื่อเรื่อง, ปีที่(ฉบับที่) /: เลขหน้า.

หมายเหตุ : เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ตัวอักษร

ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้แต่งชาวไทยให้เขียน ชื่อ - สกุล หากเป็นชาวต่างชาติให้เขียนสกุลขึ้นก่อน แล้วตามด้วย ชื่อต้น และ ชื่อกลาง (ถ้ามี) หากว่าในเอกสารไม่ระบุนามผู้แต่งก็ให้ระบุ

ชื่อหน่วยงานหรือสถาบันที่เป็นเจ้าของเอกสารนั้น ๆ ถ้าหนังสือหรือเอกสารมีชื่อผู้แต่งหลายคนในกรณีไม่เกิน 3 คน ให้ลงรายการทั้งหมด โดยให้ (.) คั่นชื่อ คนที่ 1 และ 2 และ ใช้คำว่า (และ) คั่นชื่อคนที่ 2 กับ 3 แต่หากว่าชื่อผู้แต่งมากกว่า 3 คน ให้ใช้คำว่า (และคนอื่นๆ) (and others) ตามหลังจากผู้แต่งคนแรก หรือจะใช้คำว่า (และคณะ) (et al.) ก็ได้

ผู้แต่งที่มีราชทินนาม บรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์ สมณศักดิ์ เช่น ขุน หลวง พระ พระยา เจ้าพระยา คุณหญิง คุณ (คุณหญิงที่ไม่ได้สมรส) ม.ล., ม.ร.ว., ม.จ., พระองค์เจ้า, เจ้าฟ้า ฯลฯ หรือ Sir ในภาษาอังกฤษ ให้ลงชื่อราชทินนามคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.) แล้วจึงลงบรรดาศักดิ์ที่ได้รับพระราชทานครั้งหลังสุด เช่น

นิลวรรณ ปิ่นทอง, คุณ

ศีกฤทธิ ปราโมทย์, ม.ร.ว.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ

สมเด็จพระสังฆราช (สา)

พระเทพโสภณ (นิยม ฐานิสสโร)

พุทธทาสภิกขุ

วชิรญาณวงศ์, สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวง

ไม่ต้องใส่คำต่อไปนี้

1. คำนำหน้าชื่อ เช่น นาย นาง นางสาว Mr. Mrs.
2. ตำแหน่งทางวิชาการ เช่น ดร. ศ. รศ. Dr. Prof.
3. คำระบอบอาชีพ เช่น นายแพทย์ แพทย์หญิง ทันตแพทย์

ปีที่พิมพ์ หรือ ปีลิขสิทธิ์ของผลงานที่ผลงานถูกเผยแพร่หรือตีพิมพ์ ปีลิขสิทธิ์จะพิมพ์อยู่ใน (วงเล็บ) หลังชื่อผู้แต่ง ในกรณีที่ไม่มีปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ใช้ (ม.ป.ป.) ย่อมาจากไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ หรือ (n.d.) ย่อมาจาก no date

ชื่อหนังสือ เอกสารอ้างอิงให้พิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาด 16” ตัวหนา ซึ่งในบางกรณีที่วัสดุสารสนเทศไม่ปรากฏชื่อหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของผลงานก็ให้ลงชื่องานเขียนนั้นเป็นรายการหลักของบรรณานุกรมได้เลย

ข้อบทความให้พิมพ์อยู่ในเครื่องหมาย “อัญประกาศ” หลังปีที่พิมพ์และก่อนหน้าชื่องานเขียน

ชื่อเรื่องของวัสดุอ้างอิงให้คัดลอกจากตัววัสดุ ถ้าเป็นหนังสือให้ดูจากหน้าปกใน โดยพิมพ์ด้วยอักษรที่เป็นตัวหนา

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ**ต้องพิมพ์อักษรตัวแรกของทุกคำด้วยอักษรตัวพิมพ์ใหญ่**

ครั้งที่พิมพ์ ครั้งที่ถูกรสร้าง หรือ ครั้งที่จัดพิมพ์ผลงานเอกสารวัสดุสารสนเทศ ให้ระบุเฉพาะเอกสารหรือวัสดุสารสนเทศที่พิมพ์ครั้งที่ 2 ขึ้นไป และอยู่ในวงเล็บ เป็น (พิมพ์ครั้งที่ 2), (2nd ed.), (3rd ed.), (4th ed.) เป็นต้น

สถานที่พิมพ์ สถานที่จัดทำเอกสารวัสดุสารสนเทศว่าจัดทำที่ใด สำนักพิมพ์ หรือ โรงพิมพ์ใด และให้ระบุที่ตั้งของสถานที่พิมพ์ด้วยว่าอยู่ในเมืองใด รัฐใด หรือประเทศใด แต่หากว่าไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ ให้ใช้ (ม.ป.ท.) ย่อจาก ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ หากไม่ปรากฏ สำนักพิมพ์ ให้ใช้ (ม.ป.พ.) ย่อจาก ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์ หรือ (n.p.) ย่อมาจาก no place

การลงสถานที่พิมพ์ให้ลงเฉพาะชื่อสำนักพิมพ์ ให้ตัดคำเหล่านี้ออก เช่น คำว่า สำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วน จำกัด ในภาษาอังกฤษให้ตัดคำเหล่านี้ออก เช่น คำว่า Publishers, Printing house, Press, Co, หรือ Inc. เป็นต้น

เลขหน้า ในกรณีที่เป็นบทความ ในหนังสือรวมเรื่อง สารานุกรม วารสาร หนังสือพิมพ์ ให้ระบุหน้าลงไปด้วย

การพิมพ์บรรณานุกรม

ให้พิมพ์คำว่า บรรณานุกรม ไว้ตรงกลางบรรทัดบนสุดของหน้าแรกของบรรณานุกรม โดยใช้ขนาดตัวอักษร 20 พอยต์ และพิมพ์ห่างจากขอบบน 1.5 นิ้ว ต่อจากนั้นให้เว้นบรรทัด 1 บรรทัด แล้วจึงเริ่มพิมพ์ชื่อแรกต่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งยึดหลักการเรียงลำดับตามตัวอักษรของชื่อผู้แต่ง ส่วนของบรรณานุกรมภาษาต่างประเทศให้พิมพ์ต่อจากภาษาไทย

การพิมพ์บรรณานุกรมให้เริ่มพิมพ์แต่ละรายการ โดยพิมพ์ชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ถ้ารายการไม่จบใน 1 บรรทัด ให้พิมพ์บรรทัดต่อมาโดยย่อหน้า 7 ช่วงตัวอักษร หรือ เริ่มพิมพ์ อักษรตัวที่ 8 ซึ่งจะมีระยะห่างในการตั้งย่อหน้า (Tab) ประมาณ 0.6 นิ้ว จนจบรายการนั้น ๆ ใช้ขนาดตัวอักษรปกติ 16 พอยต์

รูปแบบบรรณานุกรม

1. หนังสือทั่วไป หรือรายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีพิมพ์).// ชื่อหนังสือหรือชื่อรายงานการวิจัย.// ครั้งที่พิมพ์.// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.

พรรณี บัวเล็ก. (2542). **กุลีลากรรถกับประวัติศาสตร์แรงงานไทย**. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

สนรธา พลศร. (2545). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสไตร์.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะศิลปกรรมศาสตร์. (2544). **ภูมิปัญญาทางศิลปะ**.
กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์.

Ritzer, George. (2000). **Sociological Theory**. (5th ed.). New York : McGraw-Hill.

Calhoun, Craig, Donald Light and Suzanne Keller. (1994). **Sociology**. (6th ed.).
New York : McGraw-Hill.

หนังสือ กรณีไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ให้ลงชื่อเรื่องเป็นสำคัญ

ชื่อหนังสือ.// (ปีที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.

รายงานผลการประชุมสัมมนาเรื่องผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
ในยุโรปต่อนโยบายการเกษตร. (2534). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเทศไทย.

Proceeding of the Workshop on Breastfeeding and Supplementary Foods.
(1980). Bangkok : The Institute of Nutrition and Department of Pediatrics.

หนังสือ ในกรณีการเขียนบรรณานุกรมที่มีชื่อผู้แต่งคนเดียวกัน แต่ได้นำหนังสือ
มาอ้างอิงไว้หลายเล่ม การเขียนบรรณานุกรมจะระบุชื่อผู้แต่งเพียงครั้งเดียวแล้วตามด้วย
รายละเอียดอื่น ๆ ส่วนของหนังสือเล่มที่ถัดไปที่มีผู้แต่งคนเดียวกัน ก็ให้ใช้เส้นขีดเท่ากับ
7 ช่วงตัวอักษรแทนชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วย เครื่องหมายมหัพภาค (.) ตรงช่วงตัวอักษร
ที่ 8 โดยจะต้องจัดลำดับของบรรณานุกรมที่มีชื่อผู้แต่งคนเดียวกันด้วย ปีที่พิมพ์
ซึ่งจะเรียงลำดับจากปีที่เก่ามาปีที่ใหม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นั้ตรทิพย์ นาถสุภา. (2544). **จากประวัติศาสตร์หมู่บ้านสู่ทฤษฎีสองระบบ**. สุรินทร์ : สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
 _____. (2552). **การศึกษาประวัติศาสตร์ไทยอาหม**. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.

2. หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่ง.//ปีพิมพ์.//**ชื่อหนังสือภาษาไทย**. แปลจาก ชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศ.//
 โดยชื่อผู้แปล.//สถานที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์.

อีวเล็ท, ซิลเวีย แอนน์., อลิส เอส. อิลชแมน และ จอห์น เจ. สวีนีย์. (คณะ บก.). (ม.ป.ป.).
ครอบครัวและการทำงาน : ช่องว่างที่ต้องเชื่อมต่อ. แปลจาก Family and Work :
 Bridging the Gap โดย สุมาลี ไชยศุภรากุล. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.

3. บทความจากวารสาร, นิตยสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ.//วัน เดือน ปี.//”ชื่อบทความ”. **ชื่อวารสาร**,ปีที่(ฉบับที่).//เลขหน้า.

สุชาติตา ตั้งทางธรรม. (กันยายน – ธันวาคม 2545). “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : กรณีโรงงาน
 ยาสูบ กระทรวงการคลัง”. **วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช**, 15(3) : 23 – 27.
 Swatz, Nikki. (July – August 2002). “Six Months That Changed the Face of Information
 Management”. **Information Management Journal**, 1(3) : 18 – 25.

4. รวมบทความ หรือ เนื้อหาแยกแต่ละบท แต่ละผู้เขียนในเล่ม

ชื่อผู้เขียนบทความ.//ปีที่พิมพ์.//”ชื่อบทความ” ในชื่อบรรณานุกรม.//**ชื่อหนังสือ**.//เลขหน้าของ
 บทความ.//สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

นพวรรณ ตักดีศรี. (2547). “เมืองพัทยากับการเปลี่ยนแปลง” ใน สุมาลี ไชยศุภรากุล. (บก).
คนทุกซ์เมือง. 117 – 148. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

5. บทความในหนังสือสารานุกรม

ชื่อผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.//**ชื่อสารานุกรม (เล่ม)**.//สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

นันทสาร ลีสลับ. (2542). **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ของ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (เล่ม 23)**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.

6. ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อกฎหมาย //(วัน เดือน ปี) //ราชกิจจานุเบกษา //เล่ม/ตอนที่ //เลขหน้า.

พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติ
ราชการ พ.ศ. 2546. (31 ธันวาคม 2546). **ราชกิจจานุเบกษา**.
เล่ม 120 ตอนที่ 129ก. หน้า 1 – 5.

7. รายงานการประชุมที่พิมพ์เป็นเล่ม

ชื่อผู้แต่ง //(ปีที่พิมพ์) //”ชื่อบทความ” //ใน ชื่อรายงานการประชุม วันเดือน ปีที่ประชุม.
(หน้า) //สถานที่ประชุม /: หน่วยงานที่รับผิดชอบในการประชุม

นิทัศน์ ภัทรโยธิน. (2540). ตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า. ใน การประชุมนักบัญชี
ทั่วประเทศ ครั้งที่ 15 วิสัยทัศน์นักบัญชีไทย วันที่ 27 – 28 มิถุนายน พ.ศ.
2540. (19 – 35). กรุงเทพฯ : สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่ง
ประเทศไทย.

8. หนังสือที่จัดพิมพ์ในโอกาสพิเศษ ได้แก่ หนังสืองานศพ หนังสือที่ระลึกใน โอกาสพิเศษต่าง ๆ

ชื่อผู้แต่ง //(ปีที่พิมพ์) //ชื่อหนังสือ //สถานที่พิมพ์ /: สำนักพิมพ์ //(รายละเอียดการจัดพิมพ์).

คณะกรรมการอำนวยการงานฉลองครบรอบ 100 ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. (2543). **รวมธรรมมะ**. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. (พิมพ์เผยแพร่เนื่องในงานงานฉลองครบรอบ 100
ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
วันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม พุทธศักราช 2543).

9. บทความในหนังสือพิมพ์, จดหมายข่าว

ชื่อผู้เขียนบทความ //(วัน เดือน ปี) //”ชื่อบทความ” //ชื่อหนังสือพิมพ์ //เลขหน้า.

วิฑูรย์ ลิ้มชะโคคดี. (7 พฤศจิกายน 2547). ”การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”. **ผู้จัดการรายวัน**. 7.
Supara Jauchitfah. (11 April 1999). Hearing the Public”. **Bangkok Post**. 6.

บทความในหนังสือพิมพ์, จดหมายข่าว กรณีไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ชื่อบทความ //(วัน เดือน ปี) //ชื่อหนังสือพิมพ์ //เลขหน้า.

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. (7 พฤศจิกายน 2547). ผู้จัดการรายวัน. 7.

Hearing the Public. (April 11, 1999). Bangkok Post. 6.

10. บทสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์, ตำแหน่ง(ถ้ามี) //(วันเดือนปีที่สัมภาษณ์) // สัมภาษณ์โดย/ชื่อผู้สัมภาษณ์ // สถานที่สัมภาษณ์ (ถ้ามี)

ศิริ ศาสตร์มุล, เกษตรกรสวนทุเรียน. (6 มีนาคม 2546). สัมภาษณ์โดย ประดิษฐ์ อุปรมัย และคณะ. บ้านเลขที่ 28 หมู่ที่ 1 ตำบลไทรมา อำเภไทรมา จังหวัดนนทบุรี.

อังกาบ บุญยษ์ลิตติ, ท่านผู้หญิง. (28 มกราคม 2541). สัมภาษณ์โดย วรณัฐ มานะวนิชย์.

11. จดหมายเหตุ คำสั่ง ประกาศ สิ่งพิมพ์รัฐบาล และเอกสารอื่น ๆ ของทางราชการ

ชื่อหน่วยงาน //(วัน เดือน ปี) //ชื่อเอกสาร //เลขที่ของเอกสาร (ถ้ามี).

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (12 เมษายน 2521). มติคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0401/ว. 50

เรื่อง การลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัย กรณีทุจริตการสอบ.

12. สูจิบัตร แผ่นพับ โฆษณา แผ่นปลิว และเอกสารการสอนที่ไม่เป็นเล่ม

ชื่อผู้แต่ง //(ปีที่พิมพ์) //ชื่อเรื่อง //สถานที่พิมพ์ : ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์ //(ลักษณะของเอกสาร).

มหาวิทยาลัยบูรพา. (2545). ความรู้เรื่องประเพณีวันสงกรานต์. ชลบุรี : สถาบันศิลปะ

และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยบูรพา. (สูจิบัตร).

13. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์)

ชื่อผู้แต่ง //(วันเดือนปีที่สืบค้น) //ชื่อเรื่อง //แหล่งที่มา(เว็บไซต์)

เฉลิม ศรีสุวรรณค์. (1 เมษายน 2548). ระบบเครือข่ายหลัก. <http://www.chandra.ac.th>

กรณีไม่มีผู้แต่ง

ชื่อเรื่อง.//(วันเดือนปีที่สืบค้น).//แหล่งที่มา(เว็บไซต์)

ความเสี่ยงของเยาวชนกับพ่อแม่ที่มีลูกเป็นเกย์. (14 ตุลาคม 2547).

<http://www.bangkokrainbow.org.com>

14. วิทยานิพนธ์, สารนิพนธ์ และภาคานิพนธ์ ที่ไม่ได้รับการตีพิมพ์จำหน่าย

ชื่อผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์.//ชนิดของงานนิพนธ์/ชื่อปริญญา/สาขา(ถ้ามี)/
ชื่อสถาบันการศึกษาของงานนิพนธ์.

พิมพ์พันธ์ จงเจียมดี. (2550). การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประกันคุณภาพ

ภายนอกของผู้บริหาร และครูโรงเรียนนานาชาติ ในเขตกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

Almeida, D. M. (1990). **Fathers' Participation in Family Work : Consequences for
Fathers' Stress and Father-child Relations.** Unpublished Master's Thesis,
University of Victoria, Victoria, British Columbia, Canada.

15. บทความย่อ จาก Dissertation Abstracts International และ จัดทำโดย University Microfilm

Bower, D.L. (1993). "Employee Assistant Programs Supervisory Referrals :
Characteristics of Referring and Nonreferring Supervisors".

Dissertation Abstracts International, 54(01) : 534B. University Microfilms

No. AAD 93 - 15947.

16. สื่อไม่ตีพิมพ์ เช่น สื่อโสตทัศนประเภทไสลด์ เทปบันทึกเสียง ฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เทปบันทึกภาพ แฟ้มข้อมูล และโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ชื่อผู้แต่ง.//(ปีที่ผลิต).//ชื่อเรื่อง.//(ประเภทของสื่อโสตทัศน).//เมืองที่ผลิต:/สถานที่ผลิต.

(วันเดือนปีที่สืบค้นข้อมูล)

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์. (2538). **คนไทย ความจริง ความเชื่อ หรือเชื่อชาติ.** (วีดิทัศน์).
กรุงเทพฯ : พาโนรามา ดอคคิวิเมนทารี. (20 มีนาคม 2548).

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2543). **รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมเรื่องน้ำ.**
(ซีดีรอม). กรุงเทพฯ : ฝ่ายสารสนเทศ กองสารสนเทศสิ่งแวดล้อม. (21 สิงหาคม
2545).